

Lausunnon antaminen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella

16/11.03.03/2018

YMPLA 06.02.2018 § 8

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella 2022-2027. Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä edellyttää vesienhoitosuunnitelmien laatimista kaikille Suomen vesienhoitoalueille. Edelliset vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2021 hyväksyttiin valtioneuvostossa 2015. Nyt ne tarkistetaan koskemaan vuosia 2022-2027. Valmistelua varten on laadittu vesienhoitoaluekohtaiset asiakirjat, joissa käsitellään vesienhoidon keskeisiä kysymyksiä, vesienhoidon työohjelmaa, suunnittelun aikataulua sekä SOVA-lain (Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista) mukaisen ympäristövaikutusten arvioinnin aloittamista ja toteuttamista.

Alueen pinta- ja pohjavesien laadulliset ja määrälliset tiedot perustuvat pääosin vuoden 2013 tietoihin.

Valtaosa vesistöistä, joiden ekologinen tai kemiallinen tila on hyvää huonompi, sijoittuu vesienhoitoalueen pohjois-, länsi- ja eteläosiin. Vesienhoitoalueen vesien tilaa heikentää erityisesti rehevöityminen, kiintoaine-kuormitus, maaperän happamuus sekä rakenteelliset muutokset, kuten padot ja perkaukset. Ravinne- ja kiintoainekuormitus on pääosin peräisin maataloudesta, haja-asutuksesta, metsätaloudesta ja turvetuotannosta.

Loimijoen valuma-alue on intensiivistä viljelyaluetta, jonka savipitoinen ja eroosioherkkä maaperä lisää kuormitusvaikutusta. Kotieläintalous on voimakkaasti keskittynyt muutamiin alueen kuntiin, mikä on johtanut lannan ylituotanto-ongelmiin mm. Huittisissa, Loimaalla ja Oripäässä. Hajakuormituksesta johtuva rehevöityminen on havaittavissa myös monissa alueen järvissä, kuten Sääksjärvessä sekä Tammelan Pyhäjärvessä, Kuivajärvessä ja Kaukjärvessä, jotka on luokiteltu tyydyttävään ekologiseen tilaan. Pyhäjärven tilaa heikentää järven mataluus ja pieni vesitilavuus. Tammelan Liesjärvi on hyvässä tilassa. Loimijoen alaosa suurimpine sivujokineen on välttävissä tilassa, kun taas yläosa on tyydyttävä samoin kuin siihen laskeva Jänhijoki. Turpoonjoki on hyvässä tilassa. Loimijoen tilaan vaikuttaa merkittävästi voimakas patoaminen ja säännöstely, ja joki onkin nimetty

voimakkaasti muutetuksi vesistöksi. Joessa on useita voimalaitospa-
toja, jotka estävät kalojen liikkumisen.

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen tarkasteltavat pohjavedet ovat pääosin hyvälaatuisia. Vesienhoidon keskeiset kysymykset liittyvät pohjavesien kemikalisoitumisen estämiseen ja kemiallisen tilan hyvänä säilymiseen. Pohjavesialueiden pilaantuminen on ongelmallista, koska niiden tilan luontainen paraneminen on erittäin hidasta ja kunnostaminen kallista. Hämeessä pohjaveden laadulliset ongelmat liittyvät lähinnä pilaantuneisiin maa-alueisiin, kuten vanhojen kaatopaikkojen, pesuloiden ja sahojen aiheuttamiin korkeisiin liuotin- ja kloorifenolipitoisuuksiin. Tiesuolaus, sekä liikenteen päästöt ja onnettomuusriskit, ovat myös keskeisiä pohjaveden laatua uhkaavia tekijöitä.

Ehdotetut vesienhoidon keskeiset kysymykset vesienhoitoalueella ovat:

- Maatalouden toimenpiteet käytäntöön
- Metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen
- Vesiesielinympäristöjen parantaminen
- Pohjavesien laadun ja määrän turvaaminen
- Jätevesihaitat hallintaan
- Turvetuotannon vesiensuojelun tehostaminen
- Happamien sulfaattimaiden haittojen vähentäminen ja ehkäiseminen
- Vesiviljelyn ja vesienhoidon tavoitteiden yhteensovittaminen
- Liikenteen ja tienpidon vaikutusten hallitseminen
- Erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien tilan turvaaminen
- Ilmastonmuutoksen vesistövaikutuksiin varautuminen ja valumavesien hallinta
- Vesienhoidon toimeenpanon turvaaminen ja tehostaminen

Vuoteen 2021 ulottuvien vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano on käynnissä kaikilla toimintasektoreilla ja alueilla. Keskeisten ohjauskeinojen toteutus on edennyt, ja eri ministeriöt ovat olleet aktiivisesti mukana pohtimassa keinoja vesienhoidon edistämiseksi. Vesienhoidon kohteisiin on suunnattu ministeriöiden kärkirahoitusta ja rahoitusmahdollisuuksia on markkinoitu keskitetysti mm. Rahat pintaan -verkkosivuston avulla. Alue- ja paikallistason toimintaa on tuettu ja avustuksia on myönnetty keskeisille vesienhoitokohteille.

Kuulemisasiakirjat ja tausta-aineisto ovat nähtävillä sähköisesti verkko-osoitteesta www.ymparisto.fi/vaikutavesiin > vesienhoito.
(NS-Å)

Lisätiedot: ympäristöpäällikkö Niina Salminen-Åberg,
p. 03-4141 5267, niina.salminen(at)forssa.fi

Ympäristöpäällikkö: Ympäristölupalautakunta antaa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueella seuraavan lausunnon:

Aihealue on laaja ja siksi pitäisi miettiä tarvitaanko jonkun osa-alueen nostamista etusijalle tai vastaavan tyyppisiä painotuksia.

Maatalouden vesiensuojelukysymyksiä on tutkittu jo vuosia ja maatalouden vesiensuojelun toimeenpanemiseksi on ollut eriasteisia ohjelmia, joita voidaan jatkaa. Samoin yhdyskuntien ja teollisuuden jätevesien fosforin, typen ja orgaanisen aineksen puhdistustekniikka on koeteltua ja hyvin käytössä olevaa. Nyt saattaisi olla aika tutkia ja paneutua tehokkaammin muidenkin komponenttien poistoon (mikro-muovit, lääkejäämät, hormonit yms.) ja puhdistamo- sekä muiden lietteiden hallitumpaan uudelleenkäyttöön.

Lisäksi ilmastomuutoksen aiheuttamat muutokset pitää saada entistä tehokkaampaan tarkasteluun. Ilmastomuutoksen aiheuttamat vesistövaikutukset ja hulevesien hallinta ovat vielä tuntemattomampaa aluetta ja ääritilanteiden hallinnalle ei ole hyviä käytänteitä. Toki vesienhoidossa pitää kautta linjan myös miettiä asioita ilmastomuutoksen hillinnän kautta.

Päätös: Ympäristölupalautakunta hyväksyi ehdotuksen.